

Kommittédirektiv

Tilläggsdirektiv till Delegationen för unga
till arbete
(A 2014:06)

Dir.
2017:20

Beslut vid regeringssammanträde den 16 februari 2017

Utökning och förlängning av uppdraget

Regeringen beslutade den 18 december 2014 kommittédirektiv om större genomslag för arbetsmarknadspolitiska insatser mot ungdomsarbetslöshet på lokal nivå (dir. 2015:157). En kommitté i form av en delegation inrättades med uppdraget att verka för detta.

Den 25 juni 2015 beslutade regeringen att delegationen även skulle främja att lokala överenskommelser för att minska ungdomsarbetslösheten ingås mellan och genomförs av Arbetsförmedlingen och kommunerna. Delegationen fick också i uppdrag att besluta om bidrag för att främja att lokala överenskommelser ingås och att följa upp arbetet med sådana överenskommelser (dir. 2015: 68).

Delegationen ges nu i uppdrag att även främja samverkan mellan olika aktörer som har betydelse för nyanländas, företrädesvis nyanlända ungdomars, möjligheter att etablera sig i arbetslivet och besluta om statsbidrag för att främja överenskommelser om fördjupad samverkan mellan kommuner och Arbetsförmedlingen.

Enligt utredningens direktiv skulle uppdraget redovisas senast den 28 februari 2018. Utredningstiden förlängs och uppdraget ska redovisas i sin helhet senast den 28 februari 2019.

Öka nyanländas möjligheter att etablera sig i arbetslivet

Sverige tog 2015 emot ett mycket stort antal asylsökande. Det innebär att de närmaste åren kommer att präglas av ett behov av förstärkta åtgärder inom olika områden för att underlätta för nyanlända att snabbare än i dag etablera sig på arbetsmarknaden. En nyckel för att nå en effektivare etablering är att olika aktörer, såsom Arbetsförmedlingen och kommunerna, samverkar för att skapa enklare och mer effektiva processer för nyanlända.

Regeringen har vidtagit åtgärder för att förbättra de nyanländas etablering. Målgruppen för traineejobben, yrkesintroduktionsanställningarna och extratjänsterna har vidgats så att även nyanlända ska kunna ta del av de insatserna och subventionen i nystartsjobb för nyanlända har ökat. För att stärka incitamenten för individen att utveckla sina språkkunskaper och för att fler nyanlända ska ges möjlighet att få ett arbete, har instegsjobben utvecklats så att stödet går att kombinera med flera typer av utbildning i svenska. Arbetsförmedlingens resurser för etableringsuppdraget har ökat för 2017 för att säkerställa kvaliteten i insatserna och förbättra möjligheten till fördjupat stöd utifrån individuella behov för att därigenom öka den andel som går vidare till jobb eller utbildning.

För att korta ledtiderna till arbete och utbildning och få fler nyanlända att komma i arbete eller påbörja en utbildning behövs emellertid också förstärkta insatser från flera olika aktörers sida och en effektiv samverkan mellan dessa. Skolsystemet behöver t.ex. kunna hantera de utmaningar det innebär att ta emot många nyanlända elever på kort tid. Unga nyanlända bör påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning för att förebygga arbetslöshet. Regeringen har exempelvis gjort satsningar på yrkesvux och lärlingsvux som bl.a. syftar till att nå de grupper som saknar eller behöver komplettera en gymnasieutbildning. En god etablering förutsätter ett nära samarbete mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen på lokal nivå, bl.a. vad gäller kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare, behörighetsgivande vuxenutbildning och yrkesvux. Samarbete

krävs på individnivå mellan den enskilde, Arbetsförmedlingen och kommunen för att säkerställa att den enskilde får tillgång till lämplig utbildning och ges förutsättningar att fullfölja utbildningen utan avbrott.

Kommunerna och Arbetsförmedlingen bör t.ex. samverka för att undanröja hinder för personer som har kort eller bristfällig utbildning att delta i reguljär utbildning, t.ex. svenska för invandrare (sfi), svenska som andraspråk och yrkesutbildning inom komvux. Sfi-undervisningen behöver vara anpassad till nyanländas olika behov och förutsättningar. Den samverkan som sker inom ramen för samordningsförbunden för att nå en effektivare användning av resurser inom rehabiliteringsområdet kan också vara av vikt för nyanländas möjligheter till en effektiv etablering inom arbetslivet, liksom samverkan med näringslivet och det civila samhället. För en effektiv etablering kan insatser från olika aktörer kombineras och ske parallellt.

Utgångspunkten för delegationens främjande av samverkan bör vara att öka möjligheterna för Arbetsförmedlingen och kommunerna att gemensamt, samt i förekommande fall tillsammans med andra relevanta aktörer, planera och genomföra effektiva insatser med individens behov i fokus. Målsättningen är att korta vägen till arbete, med hjälp av bl.a. utbildning, sysselsättning, praktik och arbetsträning, som exempelvis kan ske i de kommunala verksamheterna, i Arbetsförmedlingens regi eller via kommunernas kontakter med lokala arbetsgivare. I arbetet är det angeläget att kvinnor och män ges samma möjligheter till etablering på arbetsmarknaden, så att de nuvarande skillnaderna i fråga om likvärdighet och ändamålsenlighet i insatserna minskar. I arbetet ska också särskild hänsyn tas till den stora grupp unga nyanlända som är i behov av olika insatser för att öka möjligheterna till etablering i arbetslivet. Utbildning kan vara särskilt viktigt för denna grupp.

Mot bakgrund av detta får delegationen följande utökade uppdrag.

Delegationen ska

- främja frivillig samverkan mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen samt andra relevanta aktörer för att insatser för nyanländas, företrädesvis nyanlända ungdomars, etablering i arbetslivet ska få större genomslag på lokal nivå,
- i dialog med kommuner och Arbetsförmedlingen ta fram modeller för hur samverkan kan fördjupas när det gäller nyanländas, företrädesvis nyanlända ungdomars, etablering i arbetslivet,
- stödja Arbetsförmedlingens och kommunernas arbete för att tillsammans med andra relevanta aktörer pröva sådana modeller i praktiken,
- besluta om statsbidrag enligt förordningen (2015:502) om viss samverkan om unga och nyanlända för att främja överenskommelser om fördjupad samverkan mellan kommuner och Arbetsförmedlingen i syfte att effektivisera nyanländas etablering i arbetslivet, och
- följa upp den utökade samverkan.

Uppdragets genomförande och redovisning

Delegationen ska i sitt arbete med det utökade och förlängda uppdraget utgå från dels den ansvarsfördelning som råder mellan olika aktörer i fråga om nyanländas etablering, dels från befintliga samverkansformer mellan dessa aktörer, bl.a. det samordnande uppdrag som Arbetsförmedlingen har i relation till andra aktörer inom etableringsuppdraget. Den samverkan som sker mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna för att minska ungdomsarbetslösheten bör beaktas och erfarenheterna från detta arbete bör tas till vara.

Tiden för delegationens arbete förlängs. Delegationen ska arbeta t.o.m. den 28 februari 2019. En slutredovisning av uppdraget ska lämnas senast detta datum. Delegationen ska fortfarande senast den 28 februari 2017 lämna en skriftlig delredovisning av sitt uppdrag att främja samverkan för att

minska ungdomsarbetslösheten. Den 28 februari 2018 ska delegationen lämna en skriftlig delredovisning av sin verksamhet för både ungdomar och nyanlända.

(Arbetsmarknadsdepartementet)